

רפה באר הגולה

הלכות ראש-חדש סיון תכג

תכג סדר קריאת התורה פראש-חדש, וכו' ד' סעיפים:

א כור ב משנה
מגלה כ"א ג שם
וקבר ב טור ה עבלי
הלכות סיון מהו וכן
הוא סיון קריאת
ו יור בעם כנסת
קרי

א "אומר קדיש (ב) (א) תתקבל וכו'. יומוציאין ספר-תורה וקורים בו ארבעה, אין פותחין מהם ואין מוסיפין עליהם, ואין מפטירין בפניה: ב וקורא הפתח שלשה פסוקים, שהם 'וידבר' 'צו' 'ואמרת', (ב) *ולוי חוזר וקורא 'ואמרת', וקורא 'את הפכש אחד' 'ועשירית האפרה', וישאל קורא 'עלת המיד' עד 'ובראשי חדשיכם', (ג) (ג) ורביעי קורא 'ובראשי חדשיכם' עד הפסוק: ג (ד) 'אומר קדיש' 'ואשרי' 'ובא לציון', ואין אומרים 'ענף ה' ביום צרת, (ה) ומחזיר ספר-תורה למקומו ונעמידים להתפלל (ו) תפלת מוסף, ומחזיר שליח-צבור התפלה (ז) 'ואומר (א) (ג) 'פתר', וכשמגיע למלא כל הארץ בבורו' אומר 'לעמכם משבחים' כמו בקדשת שנתית, ואחר שפנים חזרת התפלה (ח) אומר קדיש, (ט) 'ואומר מזמור ברכי נפשי את ה': ד (י) נוהגים (י) לתלץ תפלין כשרוצים להתפלל מוסף:

שערי תשובה

[ג] פתח. עין ב"ט. וכתב בספר נתיבותיך סיון קלד דבר"ח יאמר וצ"ח וישאל וישפוט ויריט עם צפח ושראל, כי לשפת ויריט ושראל הם עקר ציפ השרדש, עיש שכיב בשם חרב מריה דוד גרשון ז"ל, וצ"ח ככרי בשם האריות חיים והכל"ב' שכיב, דלדף אומר 'עם' לפי שישאל עקר עפ"י המדרש כ"י, וישע' ששאל ונתן בזה מקא דהג"מ פ"ג תמ"ת דקאמר טוב תורה עם ד"א וכוה"ס' וישנים ס"ח ו"בא ובריש פ"ז וקתרוה וכו"ס דהפשת 'עם' ע"ר, אף ומנין וקט"ז 'עם' על ספ"ל ע"ש:

וכן מ"ש, ועין סיון כה ס"א, ועין ב"ח מה שנסתפק, ועין ד"ה אה"ר:

באור הלכה

בצורה על שמיטת פסחים פקחים פקיעה שמיני אין ושיבה פצונה, עד כאן לשונו שם, הרי דמס' לחוראנו מליבה בענה, ולפי זה שכתבו האוספות דשם מטר סמכה, אס"ן ספ"ל'שכן דאין להתחזיר תהלה חזין למקדש בסמיכה, ורק לפי השעם שכתבו וקט"ז לזה הקרא 'העמדים בבית ה', אפשר שיש להחזיר לכתחלה דמיקבה לא מקרי צניעה; וסמיכה כמעט שאם יצטל אותו ובר לא יפל, כדא"ל סת"ר (ט"ז):

* ולוי חוזר וקורא. עין במשנה בירוק דעת הג"א בזה. והאמת הרשבי"א בהחלשיו הקשה על הש"ס כפי פרוש המפרשים, דאמאי לא נעשה כמו שכתב הג"א, ונשאר בצרף עיון משום דלא ניחא לה לה לרש' 'דולג' אמשמרות, וכן פסק הרמב"ן, ע"ן שם. ודע עוד, דפסקת סופרים שהיא הנ"ר א פנה, כבר קדמו לה רמב"ן וספ"אירי, ע"ן שם בחזקתיהם, אלא שהם גרסו בה כגורסנהו שהשיי מסים עד 'ונספר', ולפי זה כתבו דלמסקת סופרים נמי דולגים פסוק אחד, אלא דלמסקתא זו קאי הדלוג על השלישי, ולתנמב"ן שם פ"י פרושו כפסקת סופרים נזכר שם שמי דעות בזה, הדרשה ראשונה השלישי דולג ודרשה שניה לא משנהיקן כלל בזה בטיקום שאי אפשר, ועל-פ"ן מסים השני ע"ן שני פסוקים שלבסוף הפרשה, והשלישי קורא אותם ומסים עד 'ובראשי חדשיכם', והג"א בהנהיגו שם גרס בגזון אחר, ע"ן שם. ומכל מקום למעשה נסים במה שכתב הנמב"ן אחר שהרעיש על כל המפרשים ששעו, וחדש ד'דולג' ד'ש"ס קאי רק על מעשרות, מסים בזה הלשון: אלא שאין לזע במה שנתנה על-פי הגאונים, וכל שכן בזה שאלו במנהג שלפניו ששום אסור, וכבר טענו: אל לשנה אדם מספר התפלה, עד כאן לשונו. ועין פתשבות התוספתו סיון קא שנתחזק בס"ן קנהו ד"ר (ט), וכן בהשבות' משנה-זכב סיון ק"ו:

שקראו, וקרא ויביום השבת' עד קריאה דראש-חדש, ורביעי קורא בקריאה דראש-חדש. וע"ן בבאור הלכה: ג (ד) אומר קדיש. הנינו הסי' קדיש שאומרים על הפמה על הספר-תורה, ואמר רפ"א 'אשרי' 'ובא לציון' (ט) וחצי קדיש בשביל הפסוקים של 'אשרי' 'ובא לציון': (ח) ומחזיר ספר-תורה וכו'. ובמקומו המנהג שמחזירין הספר-תורה להיכל מיד אחר קריאה, כמו שכתב הנמ"א בסוף סיון כה: (ו) תפלת מוסף. ויש א"תה שנוי נקטאות: (ב) יש גורסין 'זכרון לבנים הדי', ויש גורסין 'זכרון לבנים הדי', ויש גורסין 'זכרון לבנים הדי', ואין לשנות שום מנהג. צריך לימר ומתחם ונספיקים' [לאפוקי ממאן דאמר שאין לומר 'את מוסף' וכו' (י) ויש שכתבו שצריך לימר 'את מוסף' וכו', וכן יש אומרים 'ולכפרת פשע', ויש שאינם אומרים רק בשנת העבור; ואפלו בשנת העבור, יש שאינם אומרים אותו אלא עד גלות חזש העבור דהנינו עד אחר חזש אר, ובכל אלה נקרא וקשה⁶, וכל אחד יעשה כמנהג המקום. אם התפלל תפלת שמונה-עשרה (ג) במקום מוסף לא יצא אפלו הוקיר 'עלה וכו', וצריך לחזר ולהתפלל¹⁰, והשעם, דצריך להזכיר קריאת המוספים. מיהו, אם אמר באחת מן הפרכות 'יחי רצון שנעשה לפניך חובותינו בתמידי יום ובקרבן מוסף', יצא¹¹, וכדלעיל בסיון רסח סעיף ד: (ז) 'ואומר 'פתר'. הנינו לפי מנהג בני ספרד, ואנו בני אשכנז אומרים 'קדוש' כמו בתפלת שנתית: (ח) אומר קדיש. הנינו קדיש שלם עם 'ותקבל' בשביל התפלה: (ט) 'ואומר מזמור ברכי נפשי את ה'. משום דנקר בו מקרא 'יחזק עשה למרעדים' (טור). וכתב מג"ח אברהם, דהקצת מקומות אין אומרים אותו: ד (י) נוהגים וכו'. ותשעם, דכמו דאין מניחים תפלין ביום-טוב משום שיוס-טוב בעצמו אותו, (ז) כמובן:

שער הצי"ח

(ב) לאפוקי במנהג ואחרונים: (ג) עין מג"ח אברהם ואל"ה ב"ה ופרי תולד ובסידור יצ"ח. ובסידור רב צמחם הנקרא 'זכרון לבנים הדי', וגם גורס 'ולכפרת פשע', ע"ן שם: (ד) מג"ח אברהם ואל"ה ב"ה. ובפרי חזש סתב דלמספר בסיון רסח סעיף ו יצא, ע"ן שם, ואינו כן, דהעקר פיש-אומרים שם, וכמו שכתבו שם האחרונים על חתם על המחבר: (ז) לבוש:

הַלְבוּת רֵאשִׁיחֵדֶשׁ סִימָן תַּכְג

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה מעמוד]

שאם קטל אותו דבר לא יפלו. קְדוּאי קְטוּדוּ (37).

[משנ"ב ס"ק ג]

ורביעי קורא 'ובראשי חדשיכם' (4).

(4) ובטעם הדבר שקוראים בראש חודש ארבעה אנשים, כתב הלבוש (ס"א) על פי המשנה במגילה (פ"ד מ"ב), שבבך מראים שקדושתו גדולה יותר מיום חול שבו קוראים רק שלשה אנשים, וכמו כן אין מוסיפים ב"ח על ארבעה קוראים, לומר שקדושתו פחותה מקדושת יום טוב, שבו הרי יש חמשה קוראים.

[ביה"ל ד"ה ולוין]

שְׁהַחֲזִיק בְּסִימָן מִנְהַג דִּדְוָן (6).

(5) וכן כתב במשנ"ב לעיל (ס"י ק"ז ס"ק בא) שמנהגם בדעת השו"ע ולא בדעת הגר"א הנ"ל, וכן הורה החזו"א (ארחות רבנו ח"ג ע"מ ר"ה), וטעמו, כיון שבדברי הרמב"ן (שהובאו במשנ"ב ס"ק ט) מבואר שלא בדעת הגר"א. מאידך, הגרי"מ טוקצינסקי (לוח א"י ר"ח חשוון, ובספרו ארץ ישראל ס"ו ו ס"ב) כתב שמנהג הפרושים בארץ ישראל בדעת הגר"א בזה.

[משנ"ב ס"ק ד]

וְאֶחָדָם יִקְרָא וְאֶחָדָם יִקְרָא לְצִדְוָן (6).

(6) ואם טעו ומיד אחר קריאת התורה התפללו מוסף, ולא אמרו 'אשרי' ו'בא לציון', כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד ס"י ע אות טו) שמיד אחר חזרת הש"ץ של מוסף יש לומר 'אשרי' ו'בא לציון', ולאחר מכן יאמר הש"ץ קדיש שתקבל על התפילה.

[משנ"ב ס"ק ו]

שְׁצַרְיָה לֹמֵר אֶת מוֹסְפֵי וְכוּ', וְיֵשׁ שְׁאֵינָם אוֹמְרִים כִּן בְּשֵׁנֵת הַעֲבוּרָה וְכוּ', נִקְרָא וְנִקְרָא וּפְשֻׁטָה (9) וְכוּ', וְצַרְיָה לְחֹדֶר וְלִהְתַּפַּלֵּל (10) וְכוּ', בְּתַמִּידֵי יוֹם וְבַקְרָבָן מוֹסֵף, וְצֵא (11).

(7) ואם טעה ואמר ואת 'מוספי' ראש חודש הזה, כתב הכף החיים (ס"ק יז) שיצא ידי חובתו.

(8) ובטעם הדבר כתב הא"ר (ס"ק ו), שבתפילה זו יש י"ב לשונות לטובה ולברכה וכו' כנגד י"ב החודשים, ולכן כנגד חודש העיבור מוסיפים לשון לכפרת פשעו, והוסיף, שלפי טעם זה יש לומר כן בכל שנת העיבור, וסיים שבראשונים לא ראה נוסח זה.

(9) והחזו"א (ארחות רבנו ח"ג ע"מ ר"ד) נהג לאמרו בשנה מעוברת עד ר"ח ניסן ולא עד בכלל, הערוך השלחן (ס"ה) והבן איש חי (שנה ב' פ' ויקרא אות יט) כתבו לאמרו בכל שנת העיבור, ומנהג נוסף כתבו המקור חיים (כ"ג) והיוסף אומץ (ס"י תרצ"א), שיש לאמרו רק בחודש העיבור.

(10) ואם נזכר קודם שכיים את תפילתו, כתב לעיל (ס"י רסח ס"ק טז) לענין הטוה בתפילת שבת, שיחזור ליתכנת שבת, ואם כן הוא הדין בראש חודש, שאם לא כיים את תפילתו יחזור לתחילת הברכה האמצעית.

ואם נזכר כשעומד באמצע הברכה, כתב השו"ע לעיל (שם ס"ב) שיש אומרים שהטוה בתפילת מוסף של שבת התפלל בה כשל המשך במילואים עמוד 46

(37) וכן לענין תקיעת שופר בראש השנה, כתב במשנ"ב לקמן (ס"י תקפה ס"ק ב) שאין לאדם לטמון על שוב דבר באופן שאם ינטל אותו הדבר יפול, ומשמע שסמיכה מועטת מותרת, דהיינו שלא יפול אם ינטל הרב, וכן כתב לקמן (ס"י תרו ס"ק ז) לענין עמידה ביום כיפור בשעת הידוי.

סִימָן תַּכְג

סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּרֵאשִׁיחֵדֶשׁ

[משנ"ב ס"ק א]

דְּהוּא סִימָן דְּתַפְלַת שְׁחַרְיָתוֹ.

(1) והקדיש שלאחר ההלל, כתב לעיל (ס"י קכג ס"ק יח) שהוא מתייחס לתפילת השמונה עשרה, ולכן כתב (שם) שיחזר הש"ץ מלדבר שלא מעניני התפילה עד לאחר קריש שתקבל שלאחר ההלל.

ואם טעה ואמר לאחר ההלל חצי קדיש, כתב הגר"ח קניבסקי (אש"י ישראל פל"ט הע' ק"ג) שלאחר קריאת התורה יכול לומר קדיש שתקבל במקום חצי קדיש.

וכשמחלף ש"ץ לקריאת ההלל, המנהג הוא שהש"ץ הראשון אומר את הקדיש שתקבל, ומי"מ אם הש"ץ השני שמע את כל חזרת הש"ץ, כתב הגר"ח קניבסקי (שם) שמסתבר שגם הוא יכול לומר את הקדיש שתקבל שאחר ההלל.

[משנ"ב ס"ק ב]

לְוֵי חֹדֶר וְקוֹרָא (2) וְכוּ', וְעַל־כֵּן צַרְיָה לְעִשׂוֹת כְּזוֹכֵר לְעִלְיָה (8).

(2) וגם כשאין לוי בבית הכנסת, כתב בשו"ת אמרי יוסף (ח"ב ס"י ט אות א) שבמקום לוי יכול הכהן לעלות שנית, אף שחחרים לקרוא פסוק שכבר קראו בעליית הכהן, וכן כתב בשו"ת הר צבי (א"ח ח"א ס"י ט) לענין הקריאה של חול המועד סוכות שלכל העולים לתורה קוראים את אותם הפסוקים, שאם אין לוי נוהגים שהכהן עולה שנית במקום לוי, מאידך, התורת חיים (סו"פ, ס"י קלו ס"ק יג) הסתפק מה יעשו באופן זה, וכתב שמוטב שהכהן יצא מבית הכנסת ולא יעלה שנית לתורה, וכן כתב הנפש חיה (מרגליות, ס"י ק"ה ס"ח).

(3) ואם טעה וקרא ללוי עד 'ובראשי חדשיכם', כתב השערי אפרים (שער ז ס"ח) שיקרא לעולה השלישי עוד פעם מישלח תמיד עד 'ובראשי חדשיכם', ואף שבבך הוא חוזר לקרוא מה שכבר קרא, מותר לעשות כן כיון שאי אפשר באופן אחר, וכמו בקריאה של חול המועד סוכות שלכל העולים לתורה קוראים את אותם הפסוקים.

וכן אם טעה וקרא לעולה השלישי גם את הקריאה של העולה הרביעי, כתב הכף החיים (ס"ק ז) שיחזור ויקרא לעולה הרביעי 'ובראשי חדשיכם', ומותר לעשות כן אף שחזר לקרוא מה שכבר קרא, כיון שאי אפשר באופן אחר.

מילואים

הלכות ראש חודש סיומן תב תכא תכב

המשך מעמוד קודם

5) ואם אמר יעלה ויבוא, אך במקום לומר ראש החדש הזה הזכיר את אחד החגים, כתב הערוך השלחן (סי' תפז סוף סיד) לענין אמירת יעלה ויבוא בירושלם, שאם הזכיר חג אחר לא יצא ידי חובה, ולכאורה הוא הדין כאן, וכן כתב המקור חיים (סי' קח סייב), וכן משמע לקמן (סי' תפז סוף יא), שכתב שאם בירושלם לא הזכיר את שם החג לא יצא, ואף שהזכיר שהיום ירוש.

ואם חשב שצריך לחזור ולהתפלל, ולאחר שהתחיל להתפלל שנית נזכר שאינו צריך לחזור, כתב השערי תשובה (סי' קיד סוף ט, וסי' תרפב סוף א) שיפסיק אפילו באמצע הברכה.

[משנ"ב ס"ק ז']
מחזיקין איתו⁵¹.

הלכות ראש חודש סיומן תכב

המשך מעמוד רפה

לקמן (סי' תקפא סוף ב) שיברכי נפשי אומרים אחרי תפילת מוסף, ויש שנוהגים לומר גם שיר של יום אחרי תפילת שחרית, וכמו שכתב הכל בו (סי' מג) שיש לומר גם שיר של יום וגם ברכי נפשי, וכן כתבו השו"ע בנסת הגדולה (סי' קלג אות א) והמגן אברהם (סי' קלב סוף סוף ד) בשם בנסת הגדולה (סי' קלג). מאידך, דעת הגרי"א (מעשה רב אות קנז-קנח) שאין לומר ביום אחר שני מזמורים, ובראש חודש יש לומר רק ברכי נפשי, ואפילו כשחל בשבת, וכן משמע בדרישה (סי' קלג אות ב).

ולדעת הגרי"א הנ"ל שאומרים רק ברכי נפשי, לא הזכיר במשניב אם יש לומר תחילה יהיום יום ראשון [או שני וכו'] בשבת שבו היו הלויים וכו'. ודעת הגרי"צ פראנק (מקראי קודש פורים סי' ט) שיש לומר כן, כדי לקיים בזה את מצות זכור את יום השבת לקדשו, וכמו שכתב הרמב"ן (שמות כ ח) שהמנהג את היום בשבוע מקיים מצוה זו. והוסיף הגרי"צ פראנק, שיש לדלג על המילים ישבו היו הלויים אומרים, כדי שלא יהיה משמע שזה השיר שאמרו אף בימות החול.

חול, יפסיק אפילו באמצע הברכה, ובמשניב שם (סי' ה) כתב שכך פסקו האחרונים, והאיר שם (סי' ט) כתב בשם הכל בו (סי' יא), שהוא הדין בריח שיפסיק באמצע הברכה, אלא שהמשניב שם (סי' ט) הביא את דברי האיר רק לענין ירוש שדינו כדיון שבת, ולא הזכיר מה הדין בריח.

11) ואם טעה בתחימת הברכה האמצעית ובמקום לומר ימקדש ישראל וראשי חדשים אמר ימקדש ישראל הזמנים, כתב בשו"ע מנחת אלעזר (ח"ג סי' יט) שלא יצא ידי חובה, וכן הורה הגרש"ז איערבך (הליכות שלמה ראש חודש פ"א סי' יז). מאידך, הגראמי"מ שך (ישודן מאסף תורני [יא] עמ' רפג) כתב שאינו צריך לחזור, משום שגם ריח נחשב בכלל כל הזמנים ומערי השנה.

[משנ"ב ס"ק ט']
ראומד מזמור קרבי נפשי⁵².

12) ולענין אמירת שיר של יום בנוסף לאמירת ברכי נפשי, כתב

הלכות ראש חודש סיומן תכב תכא

המשך מעמוד 570

אביו הגרי"ח (הובא בתשובות והנהגות ח"ב סי' קכח) לענין בין השמשות של שבת, שמדין יתוספת שבת יכול לברך ברכה זו בשם ומלכות.

6) ומקור דינו של המג"א (שם סוף א) הוא בשו"ע מהרי"ל (סי' ט), שכתב כן לענין אמירת יעל המסים בברכת המזון שבסעודת פורים, ואמנם לענין סעודת פורים כתב המשניב לקמן (סי' תרצה סוף טז) בשם המג"א (שם סוף ט), שאם נמשכה סעודתו עד הלילה והתפלל ערבית לפני שבירך ברכת המזון, נחלקו הפוסקים אם יאמר אחר כך יעל המסים, וסיים שם, שראוי לברך קודם שיתפלל, כדי להוציא את עצמו מנחלקת הפוסקים.

סימן תכה

דיני ראש חודש שחל להיות בשבת

[משנ"ב ס"ק א']

שְׁהָרִי קָבֵר הַנְּפִיר שֶׁחָב בְּבִרְכָה רְבִיעִית⁵³.

1) טעם נוסף כתב לקמן (סי' תפז סוף טז) לענין יום טוב שחל בשבת, שעיקר הנסוח של יעלה ויבוא מיוסד על הזכירה של עם ישראל לפני ה', והרי זכרון; נאמר רק ביוש ובראש חודש, ככחוב (במדבר י ז)

היטב (שם סוף סוף ח) כתב שיכול לומר ירצה במצאי שבת רק עד שיעור עיכול של מה שאכל בשבת עצמה [ואף שממשיך לאכול גם במצאי שבת], ובשו"ע עבט הלוי (חידושי סי' יח אות ט) כתב, שכמוזמה שאין המנהג להבאר היטב הנ"ל, אלא כמשמעות דברי המשניב.

ואם היה להיפך, שהתחיל לאכול בערב ריח וסיים אכילתו בריח, מבואר לעיל (שם סוף לג) שצריך לומר יעלה ויבוא, שכל מה שנחלקו שם היינו רק אם התחיל לאכול בערב ריח שחל בשבת ונמשכה סעודתו לתוך ריח, האם מלבד הזכרת ריח עליו להזכיר גם את השבת, ובאופן זה, משמע לעיל (סי' רעא סוף ל) שאף אם אכל בריח רק מעט צריך לומר יעלה ויבוא.

ובאופן זה שאכל בריח ומברך לאחר ריח, אם שכח יעלה ויבוא והזכיר קודם ברכת הטוב המשיב, כתב בביה"ד לעיל (שם סי' ר"ה מוזכר) שיכול לברך אשר נתן וכו' בלא שם ומלכות, כיון שהשו"ע שם לא הכריע בדיון זה, ורק בגלל הספק כתב שהקובע בדיון זה הוא תחילת הסעודה, שהרי השו"ע לעיל (סי' רעא סוף ט"ח) כתב שמי שאכל בערב שבת ומברך בשבת, צריך לומר ירצה.

ואם התארכה סעודתו עד בין השמשות, כתב הקצת השלחן (סי' מז ס"ג וכד"ה שם סוף ט) לענין סעודת שבת, שגם בבין השמשות כבר לא יאמר ברכה זו בשם ומלכות, מאידך דעת הגרי"ז מבריסק בשם

הלבנות ראש-חדש סימן תכר תבה

תכר דין הזכרת 'עלה וכו' בכרפת המזון, וכו' סעיף אחד:

א 'מזכירין 'עלה וכו' (ב) בכרפת המזון, וכו' (א) אין מזכירין אותו. (ג) ואם נזכר קדם שהתחיל 'הטוב והמטיב', יאמר 'ברוך שנתן ראשי חדשים לעמו ישראל לזכרון': הגה ועין לעיל סימן קפח סעיף ז:

א שנה כ"ד זכ"ב
התנא כותב ב מילא
בכרפת
ג צמחו בסין קפה
ד עין ז

תבה דיני ראש-חדש שחל להיות בשבת, וכו' ג' סעיפים:

א 'ראש-חדש שחל להיות בשבת, ערבית שחרית ומנחה מתפלל שבע ואומר 'עלה וכו' ב'עבודה', (א) וכו' מזכיר של שבת ב'עלה וכו'. ומוציאין שני ספרים, וקורין בראשון (ב) שבעה בסדר היום, (ג) וכו' קורא מפתיר 'ביום השבת' וכו' ראשי הדינים, עד סוף הפרשה, (ד) ומזכירין 'השמים כסאי' (ואם מזכיר של ראש-חדש, עין לעיל סימן רפד סעיף ב), דחזין מראש-חדש אלול שחל להיות בשבת (ה) שמזכירין 'ענינה סערה': הגה (ו) ויש אומרים (ז) 'השמים כסאי' (טור ומדמי פ' בני העיר ומנהגים), (י) וכן נוהגין במדינות אלו, אכל ראש-חדש אב שחל להיות בשבת מזכירין 'שמעו' (אבודרהם ומדמי פ' בני העיר ומנהגים), ויש אומרים 'השמים כסאי' [*] (ח) וכן עקר במקום שאין מנהג (ת"ח סימן יט ומנהג מהרא"ק), ואם ארבע ראש-חדש בארבע פרשיות, מזכירין בשל פרשה (מהנהגים). ועין לקמן סימן תרפ"ח: ב 'ראש-חדש שחל להיות באחד בשבת, מזכירין בשבת שלפניו' וכו' וכו' (ואין דוחין 'ענינה סערה') (ג) (ט) ולא 'שמעו' משום 'מחר תרש' (מהנהגים). ואם ראש-חדש שני ימים, שבת ויום ראשון, (י) ומזכירין

א ברוך שבעה ימי
בזכ"ב מ' ב טור
ג דודי בן בן השבת
ד מפתיר וכו' הנא
העלה ל'א ד מזכיר
שם וכו' וכו' וכו'
ז'י' המזכירין
שחל להיות ביום
ז'י' טורא וכו' וכו'
ח שם שכתב ר' פתח
יז"ר בשם ר' חייב
יב' וכו' פ"י

באר היטב

שערי תשובה

[*] וכן עקר כו'. ובגמ' מ"ב ט"ב שכתבנו נהגין להטיר שבעה ימי וכו' א"ר (ב) בכרפת המזון, לענין אם חל ר"ח בשבת ומשך סעודה ג' עד הלילה או אם חל ר"ח בא' בשבת, כהכתיב הכל באר בסוף סימן קפח, ע"ש. ולענין אם אכל בין מנחה למערב ב"ח או בער"ח, כהכתיב הכל באר בסוף סימן קפח, ע"ש: (ב) ובשני לשון מנהגים: ומנהגים ס"ח שנה אעלה ואומר חצי קדיש על שניהם: (ג) השמים. וכן מסתיר כתיב תצא בני עקרה וגם ענינה סערה, לבוש: (ד) ולא שמעו. והו' משנה שאינה צריכה, ולעולם אין ר"ח אב באחד בשבת:

משנה ברוכה

יש להג' בראש-חדש על-כל-פנים בעצת מוסף שמזכירין מוסף היום¹⁰¹, דאזתה זכירה גם-כן הוא בעין אוחז¹⁰². וכתב הפרי-מנחות, שיש לחלץ התפילין ביובא לציון קדם (ס) 'יהי רצון שנשמר חקיך'¹⁰³, ויש נוהגים רק לחלץ הרצועות מן-הצבע קדם 'יהי רצון'. מיהו, כל זה בראש-חדש, אכל בחל-המועד שהוא יום-טוב עבור יש לחלץם קדם הלל (מג"א):

א (א) אין מזכירין אותו. דאין חיוב לאכל פת בראש-חדש¹⁰⁴, ואם-כן אי בעי לא הוי אכיל פת ולא נתחייב ללל בכרפת המזון¹⁰⁵: (ב) ואם נזכר¹⁰⁶ וכו'. עין לעיל סימן קפח בבאר הלכה דצריך לומר בשם ומלכות¹⁰⁷, עין שם. ועין שם עוד בסעיף י לענין אם ברוך לאחר שניצא ראש-חדש, דצריך להזכיר של ראש-חדש בכרפת-המזון, דבחר התמלת הסעודה אזלינן שניה בראש-חדש¹⁰⁸. וכתב עוד המגן-אברהם בסימן תיט, דאם התפלל ערבית שלאחר ראש-חדש, אפלו התפלל מבעוד יום, שוב אינו מזכיר אחר-כך בכרפת-המזון של ראש-חדש, שהרי עשאו חל בתפלתו¹⁰⁹, אכל אם הוא לא התפלל, אף-על-פי שהצפיר כבר התפללו, אינו נמשך אחריהם וצריך להזכיר ראש-חדש בכרפת-המזון. במה דברים אמורים שאינו נמשך אחר הקהל, אלא במקום שכתב התחיל לאכל מקדם, אכל אם התחיל לאכל אחר שהתפללו הקהל מצריב, אפלו התפללו מבעוד יום, אינו מזכיר של ראש-חדש בכרפת-המזון. וכל זה בשהתפלל על-כל-פנים מנחה, אכל אם לא התפלל עדין מנחה, אפלו מתחיל לאכל אחר תפלת מצריב של הקהל נמי צריך להזכיר של ראש-חדש בכרפת-המזון, דליכא למימר שימשך אחר הקהל, שהרי על-כרסן ראש-חדש הוא אצלו, שהרי לא התפלל עדין מנחה וצריך על-כרסן להזכיר ראש-חדש בתפלת

שער הציצית

(ס) משום דכמעברא הוי מברכין על חליצת הפליון 'לשטר חסור': (ב) האליה נכה והתא-אדם: (ב) הנ"א, וכן פסב במאמר מרדכי, ודלא כמשמעת הפרי תושבין: עין שם: (ג) אחרונים: (ד) אחרונים:

